

Tilburg University

Spellingwijzer Onze Taal

Renkema, J.

Published in:

Onze taal: Maandblad van het Genootschap Onze Taal

Publication date:

1998

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):

Renkema, J. (1998). Spellingwijzer Onze Taal. *Onze taal: Maandblad van het Genootschap Onze Taal*, (67), 92-93.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

In het officiële Groene Boekje is lang niet altijd te vinden hoe het nu precies moet in de nieuwe spelling, en ook niet waaróm het zo moet. Nog dit jaar verschijnt er een spellinggids die een andere opzet heeft. Het Genootschap Onze Taal is een van de initiatiefnemers. Eindelijk eens een keer goed nieuws over de nieuwe spelling.

Spellingwijzer Onze Taal

Jan Renkema - projectleider
Spellingwijzer Onze Taal

Kun je het onderwerp spelling nog wel ter sprake brengen zonder dat iemand de schouder ophaalt? Het enige voordeel van de spellingwijziging is dat we niet altijd over het weer, de file-ellende, het gat in de ozonlaag of pulp-tv hoeven te praten wanneer we uiting willen geven aan een algemeen gevoel van onbehagen.

● POSITIEVE ACTIE

Over de spelling is (te) veel geschreven, maar er is ook (te) veel onbekend gebleven. Bijna niemand weet bijvoorbeeld dat het officiële Spellingbesluit alleen maar betrekking heeft op de onderwerpen uit de Leidraad in het Groene Boekje en zo'n 16.000 woorden uit de Woordenlijst (die in totaal zo'n 110.000 woorden bevat). Het gaat om de 16.000 woorden die destijds in de Staatscourant zijn afgedrukt. Met andere woorden: uitgevers die een spellingboek met méér dan die 16.000 woorden als 'officieel' op de markt brengen, geven een afwijkende betekenis aan dit woord.

Er is in dit blad veel kritiek geleverd op de nieuwe spelling. Corrijanne Timmers en Harry Cohen hebben in diverse artikelen laten zien wat er allemaal mis is met de officiële Woordenlijst, Liesbeth Koenen en Rik Smits schreven dat de nieuwe regels voor de tussen-n onhanteerbaar zijn, en de praktische onbruikbaarheid van het Groene Boekje werd aangetoond door twee redacteurs van Kramers Woordenboeken. Voor wie alle achtergronden wil kennen, blijft het boekje *Spellingchaos* van Wim Daniëls en Felix van de Laar (1996) onmisbaar.

Maar er is ook 'positieve actie' ondernomen. In het najaar van 1996

verscheen in Onze Taal een oproep om mee te werken aan een beter en gemakkelijker te gebruiken spellingboek. Meer dan honderd vrijwilligers hebben zich toen gemeld. Daarna is het redactieteam aan de gang gegaan. Eind 1998 verschijnt als resultaat de *Spellingwijzer Onze Taal*, niet alleen voor de taalliefhebber, maar ook voor de secretaresse en de ambtenaar, voor de scholier en de student.

● BREDE ONDERSTEUNING

De *Spellingwijzer Onze Taal* wordt gepubliceerd onder auspiciën van het Genootschap Onze Taal. De werkzaamheden worden gecoördineerd vanuit de Letterenfaculteit van de Katholieke Universiteit Brabant. Deze faculteit biedt niet alleen wetenschappelijke ondersteuning, maar verzorgt ook de automatisering, de contacten met alle vrijwilligers en de controlewerkzaamheden. Dit project levert bovendien een databestand op waarmee onderzoekers bijvoorbeeld kunnen nagaan hoeveel uitzonderingen de *Spellingwijzer* bevat op de re-

gel voor de tussen-n, of welke woorden van het type *Tantaluskwelling* geen hoofdletter hebben (zoals *dieselmotor*) of een streepje (zoals *Lorentz-kracht*).

Aan dit project nemen – naast het legertje vrijwilligers – diverse spellingdeskundigen uit Vlaanderen en Nederland deel. Dit 'spellingteam' bestaat onder anderen uit mensen die in welk Vlaams of Nederlands dictee dan ook slechts enkele fouten maken en uit mensen die veel ervaring hebben met spellingonderwijs. Verder zijn er selecteurs aangezocht om woorden met een spellingprobleem te selecteren uit bestaande woordenboeken en spellinggidsen.

Twee uitgevers, Contact en Wolters-Noordhoff, hebben zich bereid verklaard om samen dit degelijk uitgevoerde boek voor een aantrekkelijke prijs op de markt te brengen.

● LEX DURA

Uitgangspunt voor de *Spellingwijzer Onze Taal* is het Spellingbesluit, dat in feite al uit 1994 dateert. Niemand is daar volledig gelukkig mee. Met dit besluit is het net als met het gezamenlijk – internationaal – vaststellen van de maximumsnelheid. In dit geval is de Nederlands-Vlaamse 'politiek' uitgekomen op 111,3 en verplicht ze de weggebruikers ook nog eens om af en toe uit de auto te stappen omdat uitzonderingsbordjes te ver van de weg staan. Het is helaas niet anders. In het Latijn hebben we daar een mooie spreuk voor: 'lex dura, sed lex': de wet is hard (in dit geval een beetje bizar), maar het is de wet.

De *Spellingwijzer* bestaat uit een inleiding en een woordenlijst. De inleiding bevat meer onderwerpen dan de officiële Leidraad. In de officiële

•

Het Groene Boekje helpt
u niet als u bijvoorbeeld
wilt weten of er een
spatie gewenst is in
twee derde of waar een
streepje gewenst is in
jeu de boules-baan.

•

tekst mochten alleen de onderwerpen worden behandeld waarover de gezamenlijke ministers een besluit hadden genomen. Dit betekent dat de Leidraad u niet verder helpt als u bijvoorbeeld wilt weten of er een spatie gewenst is in *twee derde* of waar een streepje gewenst is in *jeu de boules-baan*. Na contact met zeer diverse belangengroeperingen zijn in de *Spellingwijzer Onze Taal* alle mogelijke spellingproblemen zo overzichtelijk mogelijk geordend en van een toelichting voorzien.

● MEER OF MINDER?

Het tweede deel van dit boek bestaat uit een lijst van ongeveer 35.000 woorden. Uitgangspunt voor deze lijst vormen de ruim 16.000 woorden uit de Staatscourant; die zijn voorzien van aanvullende (grammaticale) informatie en van een verwijzing naar een of meer spellingregels. Deze lijst is aangevuld met woorden die om een of andere reden een spellingprobleem (kunnen) hebben. Het gaat dus niet om woorden die iedereen goed schrijft, zoals *eigen*, *hard* of *knippen*. Ook zijn er geen reeksen samenstellingen opgenomen waar de gebruiker weinig aan heeft: dus niet bijvoorbeeld dertig samenstellingen met *kabinet*, maar achter *kabinet* staat dat er alleen samenstellingen met een *s* zijn gevonden (*kabinets...: kabinetsbesluit*) en wordt met een extra voorbeeld nog aangegeven dat er dus ook een *s* staat voor de sisklank: *kabinetschef*. Op deze manier kan met een heel compacte lijst worden volstaan, terwijl die in feite meer informatie biedt dan de bestaande spellingboeken. Heel belangrijk is ook dat achter elk woord een of meer verwijzingen staan naar de spellingproblemen die in de inleiding worden behandeld. Zo krijgt een taalgebruiker direct toegang tot achtergrondinformatie en andere voorbeelden. <

In een van de komende nummers zal een bon staan waarmee u de Spellingwijzer met korting kunt bestellen. Het genootschap weet dat veel leden zich zorgen maken over de kwaliteit van de bestaande lijsten. Daarom wil het iedereen in de gelegenheid stellen kennis te nemen van een goede toelichting op spellingproblemen in de Nederlandse woordenschat.